

ELECCIONS MUNICIPALS 2007

opinió | ALBERT AIXALÀ I BLANCH. Director de la Fundació Rafael Campalans

Pactes i alcaldes d'esquerres a la majoria de municipis

El creixement del nombre de candidatures de tot tipus ha provocat un canvi de model, més obert que l'anterior, més competitiu i, per tant, menys estable. Obliga a mantenir activa de forma permanent la capacitat de diàleg dels alcaldes amb els veïns i els partits

Les eleccions municipals del 27-M a Catalunya han deixat poques sorpreses, però molta fragmentació. Han aparegut amb força algunes candidatures de signe divers i de caràcter molt local que caldrà veure evolucionar. El cas més paradigmàtic és el de Cervera, on, tot i que s'elegien només 11 regidors, van obtenir representació fins a 7 candidatures.

Aquest és un país, per tant, on cal pactar. És necessari construir majories per poder governar, no n'hi ha prou de ser la força més votada, perquè en la majoria de municipis grans i mitjans no hi ha majories absolutes. De fet, només en 272 dels 946 municipis, menys d'un 30%, un grup podrà governar tot sol.

El creixement del nombre de candidatures arreu de Catalunya, tant dels cinc grans partits com d'altres formacions polítiques, de caràcter local o nacional, ens ha conduït progressivament a un canvi de model. Un nou model més obert que l'anterior, més competitiu i, per tant, menys estable. Un model que obliga a mantenir activa de manera permanent la capacitat de diàleg dels alcaldes amb els veïns i el conjunt de forces polítiques amb representació en cada ajuntament.

Aquests canvis, que ja es van començar a produir a finals dels anys 90, han fet que s'hagi trencat definitivament el model dual que havia caracteritzat el mapa municipal català durant molts anys. Aquest model es basava en l'hege-

Foto de família del consistori barceloní, governat el PSC i ICV-EUiA en minoria. / G.M.

monia de CiU en els municipis petits, i l'hegemonia del PSC i de les esquerres en la immensa majoria de ciutats de més de 50.000 habitants.

El creixement progressiu de socialistes i republicans en els municipis petits i en la majoria de capitals de comarca ha fet modificar definitivament la posició hegemònica de CiU, que, tot i mantenir-se com la primera força en nombre d'alcaldes (amb 420), no pot frenar la progressió de les esquerres, que han aconseguit l'alcaldia en 459 municipis.

En les principals ciutats, incloent-hi per primer cop en 18 anys les 4 capitals de demarcació, els governs d'esquerra són clarament majoritaris, i la gran no-

vetat del 2007 és la recuperació per part dels socialistes de l'alcaldia de Tarragona. Així, només en una de les 23 ciutats de més de 50.000 habitants, Sant Cugat del Vallès, governa CiU. En la resta, els governs d'esquerres liderats pel PSC, o per ICV en el cas del Prat de Llobregat, són una constant. Els partits d'esquerres –i els socialistes en particular– continuen governant en els municipis on viuen la majoria dels ciutadans de Catalunya. En les ciutats mitjanes cal destacar la força de les esquerres en la majoria de capitals de comarca. Obtenen l'alcaldia en 9 de les 11 capitals de les comarques barcelonines, en 8 de les 12 lleidatanes, en 5 de les 8 gironines, i en 5 de les 10

tarragonines. En total, les esquerres governaran en 27 de les 41 capitals de comarca, amb alcaldes del PSC, ERC o independents progressistes.

Un cas ben clar és el de les comarques lleidatanes, on el PSC no només obté la majoria absoluta a Lleida, sinó que revaleta o aconsegueix les alcaldies de Balaguer, Cervera, Mollerussa, Tàrraga, Tremp i Solsona, i ERC manté la de les Borges Blanques, amb els suport socialista. A les comarques gironines el PSC i ERC governen a Olot, Puigcerdà, i Ripoll, i recuperen Salt, a més de mantenir Girona. I a les comarques tarragonines, no només recuperen Tarragona, sinó que mantenen Reus, Montblanc, Gandesa i Móra d'Ebre.

Aquest mapa municipal es completa amb els acords assolits entre el PSC i ERC per governar conjuntament les diputacions de Lleida i Girona, que fins ara havien estat presidides per Convergència i Unió.

Podem parlar, doncs, d'un progrés clar de les esquerres arreu de Catalunya, on es consolida l'aposta feta des de l'any 2003 per un govern d'esquerres a la Generalitat. Una aposta que ha significat un canvi de paradigma en la política catalana, que s'ha reestructurat sobre la base de l'eix esquerra-dreta, i que té també conseqüències en l'àmbit municipal, tal com es demostra amb les noves majories que governaran els pobles i ciutats de Catalunya en aquest nou mandat.

opinió | JOSEP VALL. Director de la Fundació Josep Irla

Catalunya pluripartita

Des que l'Acord del Tinell va configurar el primer govern catalanista i d'esquerres, la realitat és que la fórmula del tripartit és lluny de ser la majoritària en el mapa municipal català. Només en 14 ajuntaments hi haurà acord entre el PSC, Esquerra i ICV-EUiA

Les eleccions del 27 de maig han donat un mapa municipal a Catalunya caracteritzat en primer lloc per un predomini de les majories absolutes. En dos de cada tres ajuntaments una força política pot governar, si així ho desitja, en solitari. CiU continua sent la primera força en aquest sentit –en alcaldies i regidories–, seguida del PSC –que la supera en vots absoluts– i d'Esquerra, que es consolida com la tercera força municipalista de Catalunya.

Però l'atenció de l'opinió pública s'acostuma a centrar en els casos en què no hi ha majoria absoluta, en aquests 300 municipis dels 946 de Catalunya en que són necessaris acords entre diverses forces polítiques per tal de configurar majories que puguin donar estabilitat a tot el mandat.

Contra el que una certa mitologia interessada sosté des que Esquerra va configurar a l'Acord del Tinell, amb el PSC i ICV-EUiA, el primer govern catalanista i d'esquerres, la realitat és que la fórmula del tripartit és lluny de ser la majoritària en el mapa municipal del Principat. De fet, només en 14 ajuntaments hi hau-

rà acord entre el PSC, Esquerra i ICV-EUiA. Per contra, trobem altres fórmules molt més nombroses: 40 acords PSC+CiU, 43 acords CiU+Esquerra, i 61 acords PSC+Esquerra. I altres combinacions menys nombroses, entre altres raons per la limitada presència municipal d'alguns dels membres, com ara els 3 acords PSC+PP i els 6 acords CiU+PP.

Tothom amb tothom

Aquesta és la dinàmica de la política municipal: tothom pacta amb tothom. Com més petit és un municipi, més possibilitats hi ha de trencar les fronteres ideològiques que marquen el terreny de joc general en la política catalana. Així, allò que seria impensable al Parlament de Catalunya és possible en el món local: acords entre Esquerra i el PP o entre CiU i ICV-EUiA. No són, evidentment, la tònica, però no és la primera vegada que es produeixen i previsiblement es continuaran repetint en el futur.

Aquest «tothom amb tothom» és també un «tothom contra tothom». Ben sovint els acords municipals, allà on no hi

ha majoria absoluta, tenen com a primer objectiu desallotjar la força més votada, la que disposa d'una majoria relativa, que d'aquesta manera esdevé baldera. En aquest sentit, Esquerra ha estat la força més perjudicada, ja que en 37 ajuntaments, malgrat haver-hi estat la força més votada, ha vist com acords entre els seus rivals polítics la deixaven a l'oposició.

Una altra dada que cal destacar és la important renovació produïda al capdavant dels ajuntaments de Catalunya, ja que un 40 per cent dels alcaldes i alcaldesses ho són per primera vegada. I també és una bona notícia que les dones siguin ja un 30 per cent dels electes locals, tot i que només ocupen un 11 per cent de les alcaldies.

Dues són les principals conclusions que es poden extreure d'aquesta anàlisi. La primera és que el mapa municipal català és més complex del que sovint els titulars dibuixen. Si parlem d'acords, podem dir que n'hi ha de tot i força. La segona conclusió és que el mapa és cada cop més plural. Durant més de dues dècades el PSC i CiU s'havien repartit el

país. Amb alguna excepció, el PSC governava tant dins l'àrea metropolitana de Barcelona com a les grans ciutats que no en formen part, i CiU, en la immensa majoria d'ajuntaments de les demarcacions de Girona, Lleida i Tarragona i en els de les comarques barcelonines no metropolitanes.

Mapa municipal més plural

Doncs bé, la dinàmica que va començar a trencar-se el 2003 amb la irrupció d'Esquerra com a tercera força emergent s'ha consolidat enguany. Esquerra continua retallant distàncies amb les dues principals forces polítiques de Catalunya; arriba als 1.585 regidors i 164 alcaldies, i decideix majories en desenes d'ajuntaments, consells comarcals i diputacions. I decideix aquestes majories atenent a criteris locals, com tothom, amb l'establiment d'acords tant amb CiU com amb el PSC i ICV-EUiA.

En definitiva, les eleccions del 27 de maig passat ens deixen un mapa municipal més plural, que reflecteix més fidelment com és la nostra societat.